

Henryk Bogacki

"Offenbarer Ursprung : eine Interpretation der Anthropologie Carl Werners", Johann Reikerstorfer, Wien 1971 : [recenzja]

Collectanea Theologica 42/1, 196

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wykazują szczególną kompetencję np. w problemach społecznych, gospodarczych, kulturowych, zawodowych itp. Zasada konieczności stałego reformowania Kościoła stosuje się także do nauczania kościelnego. Winno ono respektować prawa sumienia ludzkiego i nieść mu pomoc w rozwiązywaniu konfliktów. Trzeba jednocześnie pamiętać, że tylko takie sumienie jest prawdziwie żywe, które coraz bardziej uświadamia sobie potrzebę pogłębiania i oczyszczania.

Teologowie protestujący wobec zjawisk życia kościelnego muszą umieć znieść protest wysuwany pod ich adresem przez młode Kościoły trzeciego świata. Häring uznaje tę krytykę za szczególnie owocną dla odnowy teologii moralnej. Teologia jest bowiem nadal zbyt uwiakłana w problematykę europejską, w dodatku — Europy wczorajszej. Obecnie winna uwzględnić różnorodność kulturową, aby rzeczywiście służyć Kościołowi powszechnemu.

Zasady wyłożone przez Häringa ułatwiają odróżnienie słusznego protestu od bezsensownego. Książka prawdopodobnie nie będzie podobać się ani radykalnym nowatorom, ani upartym konserwatystom. Jednakże podaje trafne kryteria, niezbędne dla orientacji w konfliktach dzisiejszego Kościoła.

Ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

Johann REIKERSTORFER, *Offenbarer Ursprung. Eine Interpretation der Anthropologie Carl Werners*, Wien 1971, Verlag Herder, s. 157.

Zaciekawienie dziejami teologii XIX-wiecznej wydobło z zapomnienia postać teologa austriackiego C. Wernera (1821—1888), jednego z najwybitniejszych przedstawicieli szkoły A. Günthera¹. Zainteresowania teologiczne Wernera dotyczyły w głównej mierze zagadnień antropologicznych. Dostrzec można u niego wyraźną kontynuację i rozwijanie antropologii Günthera. W przeciwieństwie jednak do jego dualistycznych koncepcji, Werner podkreśla osobowość jedność człowieka oraz przedstawia człowieka jako syntezę, a nawet centrum wszystkich bytów stworzonych. Reikerstorfer umiejętnie wydobyl i przedstawił treść zawikłanych spekulacji Wernera, dzięki czemu wzbogacił naszą znajomość teologii ubiegłego wieku.

Ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

P. FAYNEL, *L'Église*, Paris 1970, Desclée, 2 t., s. 288 + 248 (*Le Mystère Chrétien — Théologie Dogmatique*).

Od dawna występuje wielkie zapotrzebowanie na podręczniki teologii dogmatycznej uwzględniające dorobek nauk teologicznych ostatnich lat. Niestety potrzeby te nie są zaspokajane. Dotyczy to szczególnie eklezjologii. Corocznie w tej materii ukazuje się tysiące książek publicystycznoteologicznych oraz setki cennych naukowych studiów szczegółowych. Natomiast dotąd nie można wskazać podręcznika zasługującego na rekomendację.

Tym większe zainteresowanie wzbudza dwutomowa eklezjologia, wydana w serii podręcznikowej *Le Mystère Chrétien*. Dzieło podzielone jest na dwie części. Pierwsza (można ją nazwać historyczną) przedstawia „objawienie misterium Kościoła” (*La révélation du mystère de l'Église*, I 1—166). Druga, wypełniająca resztę dzieła, stanowi traktat dogmatyczny, prezentujący w systematycznym układzie całość nauki o Kościele (*Partie dogmatique: la théologie de l'Église*, I 167—288, II 1—248).

¹ Joseph Pritz, *Der Mensch als Mitte. Leben und Werk Carl Werners*, t. I: *Leben und Werk in geschichtlichem Zusammenhang*, Wien 1968, Verlag Herder, s. 492; por. *Collectanea Theologica* 40(1970) z. 1, 173—174.